

Czy Rodzice są autorytetami dla swoich dzieci?

Słowo *autorytet* oznacz w języku polskim powagę umysłową lub moralną, znakomitość w jakiejś dziedzinie wiedzy, czy działalności.

Rodzice przeważnie bywają autorytetami dla swoich dzieci, ale najczęściej dla tych, które jeszcze nie wkroczyły w fazę dorastania, kiedy to z jednej strony zaczynają stawiać rodzicom nierealistyczne wymagania, z drugiej dostrzegają popełniane przez nich błędy, czasami niewiedzę. Następuje wówczas okres poszukiwania idoli, od których nie wymaga się zbyt wiele w przeciwieństwie do autorytetów,

Do prawidłowego rozwoju moralnego, duchowego, emocjonalnego, poznawczego i społecznego niezbędne jest posiadanie autorytetów. Ich brak – to przejaw infantylnego buntu przeciw dorosłym, to objaw dogmatycznej postawy umysłu młodego człowieka.

Dzieci i młodzież potrzebują autorytetu, by czuć się bezpiecznie i dlatego muszą znać granice zachowania wyznaczone im przez rodziców.

Według Gordona rodzice utożsamiani z autorytetem jako wiedzą, doświadczeniem, kompetencją są najczęściej znaczącymi osobami dla swoich dzieci w przeciwieństwie do rodziców utożsamianych z autorytetem jako władzą, prawem kontrolowania, rozkazywania i mocą karania. Oni to bywają zwycięzcami, zwyciężonymi, bądź chwiejnymi rodzicami, a skutkiem oddziaływań ich władzy rodzicielskiej są różne mechanizmy obronne stosowane przez dzieci, np: bunt, uległość, wycofanie się, ucieczka, oszukiwanie, agresja, itp.

Rodzic, który nie zyskał zaufania, uznania i szacunku, przed którym dziecko czuje strach i któremu całkowicie się podporządkowuje, nie będzie dla niego prawdziwym autorytetem.

Pozostanie nim rodzic reprezentujący wyraźnie określone, społecznie przyjęte normy moralne, potrafiący umiejętnie postępować z dzieckiem, gdzie takt, serdeczność, wyrozumiałość i szacunek dla jego osoby współwystępują z konsekwencją, stanowczością, zgodnością słów z czynami, ze stawianiem wymagań dostosowanych do wieku i możliwości dziecka.

Poniżej przedstawiam propozycję pracy na lekcji z młodzieżą szkoły ponadgimnazjalnej, dotyczącą autorytetu ojca. Zajęcia mogą być przeprowadzone zarówno na lekcji wychowawczej, jak i w ramach przedmiotu – wychowanie do życia w rodzinie w klasie II lub III.

Konspekt lekcji

Temat: „*Autorytet ojca*”

Metody i techniki pracy:

- „burza mózgów”,
- ranking,
- praca w zespołach,
- dyskusja.

Środki dydaktyczne:

- szary papier, pisaki,
- karteczki samoprzylepne (cenówki),
- karton z niedokończonym zdaniem – „Ta lekcja nauczyła mnie...”

Cele szczegółowe

Wiadomości – uczeń:

- zna pojęcia: autorytet, być autorytetem, mieć autorytet,
- rozumie, że człowiek może być autorytetem w jakiejś dziedzinie, a nie być nim w innej,
- rozumie potrzebę poszukiwania autorytetów i bycia autorytetem dla swoich dzieci.

Umiejętności – uczeń:

- znajduje i określa różnice między posiadaniem autorytetu a byciem autorytetem,
- potrafi wskazać postawy aprobowane społecznie i dokonać anlizy wartości moralnych i etycznych.

Postawy – uczeń:

- potrafi efektywnie współdziałać w zespole,
- rozwija umiejętność prezentacji własnego punktu widzenia i uwzględnia poglądy innych,
- rozwija umiejętność podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji.

Przebieg zajęć:

1. „Burza mózgów” – jakie postawy, cechy charakteru reprezentują współcześni ojcowie?
 - Wyznaczeni uczniowie zapisują wszystkie propozycje kolegów i koleżanek na kartkach szarego papieru (na jednej pozytywne, na drugiej negatywne).
 - Odczytaj wyniki pracy uczniów, wspólnie wyjaśnijcie i doprecyzujcie mogące pojawić się nieścisłości i wątpliwości.
 - Jako podsumowanie tej części zajęć zapisujemy na tablicy hasło – „*Obraz współczesnego ojca*”.
2. Ranking.
 - Powieś na tablicy przygotowane w pierwszej części lekcji plakaty.
 - Każdy uczeń otrzymuje dwie karteczki – cenówki i oddaje głosy na najbardziej pozytywną i negatywną według niego cechę ojca.
 - Odczytaj wyniki głosowania uczniów i zanalizujcie je. Zwróćcie uwagę na to, które z cech są najwyżej oceniane, które najniżej.
 - Dokonaj wyboru na podstawie liczby oddanych głosów dwóch cech pozytywnych i dwóch negatywnych, nad którymi uczniowie będą dokładniej pracować.
3. Praca w małych zespołach – plakaty.
 - Podziel klasę na cztery grupy, wytypuj liderów i przydziel zadania.
 - Grupa I i II zajmą się odpowiedzią na pytanie – w jaki sposób i w jakich okolicznościach możemy zaobserwować, doświadczyć przejawów wytypowanych, pozytywnych cech i postaw ojców, grupa III i IV – negatywnych.
 - Poproś liderów zespołów o przedstawienie wyników pracy i wspólnie z uczniami przeanalizuj je.
 - Zapisz na tablicy temat lekcji – *Autorytet ojca* – jako podsumowanie tej części zajęć.
4. Dyskusja.
 - Spytaj uczniów, co rozumieją przez autorytet, czy w ogóle i kogo najchętniej naśladować, z kogo biorą wzór i dlaczego?
 - Uzupełnij definicję pojęcia – autorytet.
 - Poproś uczniów o odszukanie różnic między pojęciami – mieć autorytet, a być autorytetem.
 - Zaproponuj dyskusję na temat:
 - czy ludzie potrzebują autorytetów?
 - czy ja potrzebuję autorytetu?
 - czy współczesny ojciec ma autorytet i jakiego jest on rodzaju?
 - czy mój ojciec jest dla mnie autorytetem i dlaczego?
 - Zakończ dyskusję wnioskami typu:
 - rodzice mają obowiązek wpływania na swoje dzieci, aby ich zachowania były społecznie pożądane, zgodne z normami życia społecznego, obowiązującym systemem wartości, kultury, rodziny,
 - aby tego dokonać, rodzicom, a w szczególności ojcu potrzebny jest autorytet,
 - autorytet ułatwia proces wychowania.
5. Ewaluacja.
 - Powieś na tablicy plakat z niedokończonym zdaniem – „Ta lekcja nauczyła mnie...”
 - Poproś każdą z grup o zastanowienie się nad podanym zdaniem i zapisanie jego zakończenia na plakacie.
 - Zachęć uczniów do przeanalizowania zapisanych zdań i podzielenia się własnymi przemyśleniami związanymi z tematem lekcji.

Jolanta Lemieszek

pedagog i nauczyciel wychowania do życia w rodzinie w III LO w Szczecinie